सुरक्षा परिषद ठराव १३२५ :

महिला शांतता आणि सुरक्षा पुर्व संमत ठराव .... १२६१ (1999) २५ ऑगस्ट 1999, 1265 (1999), १७ ऑगस्ट, 1296 (२०००)

पूर्व संमत ठराव २५ ऑगस्ट 1999 ठराव क्र. 1261, १७ सप्टेंबर 1999, 1996 (२०००)19 एप्रिल २००० आणि ११ ऑगस्ट २००० चा ठराव क्र. १३१४ तसेच त्या संबंधीत घोषणा पत्राद्वारे त्या अध्यक्षांच्या संमतीने पत्रकारांच्या उपस्थितीत संयुक्त राष्ट्रसंघाद्वारे महिला दिनी व आंतराष्ट्रीय शांतता दिन 8 मार्च २००० (SC 6816) हया विषयी वृत्तपत्रातील निवेदन अवलोकन करावे. त्याचप्रमाणे बिजींग येथिल घोषणापत्र आणि त्यात करावयाचा कृतींबद्दल व्यासपीठ तयार करणे (A/52/231) त्याचप्रमाणे २३व्या विशेष सभेपुढील जे दस्तावेज स्वीकारण्यात आले होते त्या संयुक्त राष्ट्र संघाच्या महिला २०००, लिंग समानता, २१व्या शतकातील विकास आणि शांतता (AS/23/10 Rev 1) हया विषयीच्या विशेषतः महिला आणि शस्त्र संघर्ष विषयीचे घोषणा पत्र पहावे.

हया बाबतीत हे ही लक्षात ठेवणे आवश्यक आहे की आंतराष्ट्रीय शांतता आणि सुरक्षा ठेवण्याकरिता सुरक्षा समितीची जी प्राथमिक जबाबदारी आहे त्या बद्दल मान्य करण्यात आलेला संयुक्त राष्ट्र संघाचे उद्दिष्ट आणि तत्व लक्षात ठेवणे आवश्यक आहे.

(१) सदस्य राष्ट्र संघांनी महिलांचा सहभाग सर्व निर्णय प्रक्रियेच्या सर्व स्तरावर राष्ट्रीय विभागीय तसेच आंतराष्ट्रीय संस्थासह संघर्ष मिटविण्यात तसेच ते संघर्ष होऊ नयेत हया करीता आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

(२) शांतता प्रक्रियेत महिलांचा सहभाग असावा हया करीता महासचिव हयांनी धोरणात्मक कार्यवाही होण्यासाठी प्रोत्साहन देऊन सदस्य राष्ट्रांनी ते धोरण अमलांत आणण्याचे आवाहन केले आहे.

(३) विशेष प्रतिनिधी म्हणून महिलांची नियुक्ती करण्याच्या दृष्टने महासचिव यांनी सदस्य राष्ट्रांना तशी नावे सुचवावीत असे प्रतिपादन करुन एक कायम स्वरुपी नियीमत व अद्यावत असे बिंदूनावली.

(४) पुढे महासचिव यांना विनंती की संयुक्त राष्ट्र संघाच्या विविध कार्यामध्ये विशेषतः लष्करी निरिक्षक, नागरी पोलिस, मानवाधिकार आणि मानवी कर्मचारी या ठिकाणी महिलांचा सहभाग आणि कार्यक्षेत्र वाढविण्यासाठी अधिक व्यापक प्रतिनिधित्व द्यावे.

(५) असेही व्यक्तः करते की शांतता कार्यात महिलांना त्यांचा दृष्टीकोन विचारांत घेण्याकरीता स्थान देण्यात यावे आणि महासचिव यांनी खात्री करावी की महिलांना प्रत्यक्ष क्षेत्रीय कामात हिस्सा देण्यात यावा.

(६) महासचिवांना विनंती करण्यात येते की महिलांच्या विशेष गरजा आणि हक्क या संदर्भात सदस्य राष्ट्रांनी प्रशिक्षणाचे मार्गदर्शन करावे आणि साधनसामुग्री पुरविण्याबाबत तसेच महिलांना सर्व शांतता प्रक्रियेत घ्यावयाच्या निर्णयात महिलांचा सहभाग असण्याला महत्व देण्यात यावे पुढे सदस्य राष्ट्रांना विनंती करण्यात येते की त्यांच्या राष्ट्रीय प्रशिक्षण कार्यक्रमात जे कार्यक्रम लष्करी आणि नागरी पोलिसांना कार्यरत करण्यासाठी असतात त्यात HIV आणि AIDS च्या बाबतीत जागरुकता निर्माण करण्याच्या प्रशिक्षणात कार्यात प्राधान्य देण्यात यावे आणि पुनश्य विनंती की महासचिवांनी खागी करावी की नागरी कर्मचाऱ्यांनी शांतता कार्यक्रम राबवित असतांना देखील त्यांना सारखेच प्रशिक्षण द्यावे.

(७) सदस्य राष्ट्रांना कळकळीची विनंती की महिलांशी संबंधीत नाजूक बाबींवर त्यांनी स्वतःहून वित्तिय, तांत्रिाक आणि लष्करी व्यवहारात महिलांना मोठया प्रमाणात सहभागी करुन घ्यावे. ज्यामध्ये मोठा निधी आणि कार्यक्रम घेतल्या जातील त्याच बरोबर संयुक्त राष्ट्राच्या माहिती आणि बालकनिधी आणि संयुक्त राष्ट्राच्या उच्च आयुक्ताच्या शरणार्थी आणि इतर संस्थाकरीता असेलला निधी हयातही हिस्सा वाढविण्यात यावा.

(8) आपले लक्ष वेधण्यात येते की यावेळी शांतता कराराच्या वाटाघाटी करण्यात येतात आणि लागू करण्यात येतात. त्या सर्व लोकांना ज्यामध्ये एक (अ) महिलांच्या आणि मुलींच्या संघर्षानंतर करावयाच्या पुर्नर्वसन देवाणघेवाण पुर्नरचना पुर्नस्थापना (ब) स्थानिय महिलांच्या शांतता स्थापनेचा आरंभ आणि ज्याद्वारे संघर्ष मिटविले जातात अशा स्थानिक प्रयत्नांना पाठिंबा आणि शांतता करार तांत्रिक दृष्टया लागू करण्याबाबत महिलांना त्यात सहभागी करुन घेणे (क) महिलांचे आणि मुलींचे मानवी हक्क संरक्षीत करण्याबाबात खात्रीकरण्या करीता उपाययोजना करणे यांचा संबंध विशेषकरुन राज्यघटना निवडणूक पद्धती आणि न्यायालयीन आहो या संबंधीच्या गरजा, गरजांना पूर्ण करणे.

(9) सगळयांचे लक्ष वेधून घेण्यात येते की नागरी महिलांच्या आणि मुलींच्या हक्कांचे रक्षण करण्याकरीता आंतराष्ट्रीय कायद्यानुसार सर्व पक्षांना त्याचे पालन केले पाहिजे विशेषतः त्या गोष्टी ज्या 1949 च्या जिनेव्हा करारनुसार आणि त्यानंतरच्या (1977) पर्यंतच्या अतिरिक्त शिष्टाचाऱ्याच्या गोष्टी 1951 च्या शरणार्थी कंव्हेंशन (करार) आणि 1967 च्या शिष्टचाराच्या बाबींबाबत सुरक्षा समिती कराराच्या 31 ऑक्टो 2000 च्या बैठकीत वृत्तपत्रांना वाटप केलेल्या (SC/6942/4213) बैठकीत ठरावा प्रमाणे 1979 च्या महिलांविरुद्ध सर्व प्रकारच्या भेदभावांना दूर करणारा आणि 1999 च्या ऐच्छिक शिष्टाचार आणि 1989 च्या मुलांचे हक्क विषयीच्या संयुक्त राष्ट्राचा करारनामा आणि 25 मे 2000 च्या दोन ऐच्छिक शिष्टाचाराच्या तसेच आंतराष्ट्रीय गुन्हे न्यायालयाच्या रोम कायद्याने संबंधित तरतुदिंना देखिल विचारात घेणे महत्वाचे आहे.

(१०) शस्त्र संघर्षाला कारणीभूत सर्व पक्षांना माहीत करुन देण्यात येते की त्यांनी महिलांचे आणि मुलींचे बाबतीत होणाऱ्या हिंसेपासून त्यांचे रक्षण करण्याकरीता विशेष उपाययोजना कराव्यात विशेषतः बलात्कार आणि लैंगीक अत्याचार सारख्या प्रकारांना त्याचप्रमाणे शस्त्र संघर्ष असतांना च्या सर्व परिस्थितीत त्यांचेवर होणाऱ्या विविध हिंसात्मक बाबींसाठी देखील.

(११) त्याच प्रमाणे भर देण्यात येतो की सर्व सदस्य राष्ट्रांनी त्यांची ही जबाबदारी ओळखणे आवश्यक आहे की जे मनुष्य हत्या कांड, वधाकरीता जबाबदार असतील आणि ज्यांना शिक्षा होत नाही त्यांचे विरुद्ध कठोर कायदेशीर कारवाई व्हावी. विशेषत: मानवाच्या बाबतीत गुन्हे, युद्धातील गुन्हे, ज्या मध्ये मुली व महिला विरुद्ध लैंगिक हिंसाचार/अत्याचार आणि या प्रकरणी विशेषकरुन असे गुन्हे की जे अम्नेस्टीच्या अंतर्गत माफीच्या तरतुदी मधून वगळण्यात आलेले आहेत त्यांना समाविष्ट करण्याच्या गरजेवर भर देणे.

(१२) शस्त्र संघर्षात सहभागी असणाऱ्या सर्व राष्ट्रांना आवाहन करण्यात येते की त्यांनी नागरी आणि मानविय बाबींचा आदर करावा ज्या शरणार्थी तंबू आणि वसाहती संबंधी आहेत आणि महिलांच्या आणि मुलींच्या बाबतीत विशेष काळजी घेण्यात यावी ज्यात तंबुच्या आणि वसाहतीच्या रचनेचा संबंध आहे आणि पुढे असेही आवाहन करण्यात येते की या संबंधी ठराव क्र. 1208 (1998) दि. 19 फेब्रु लक्षात घ्यावे.

(१३) त्या सर्वाना प्रोत्साहीत करण्यात येते की जे शस्त्रबंदी शस्त्रांची वाहतुक आणि शस्त्र संधी यांच्या नियोजनात आहेत त्यांनी महिला आणि लढाईतून निवृत्त झालेले पुरुष यांच्यावर अवलंबून असलेल्यांच्या गरजांना नेहमीच महत्व दिले पाहिजे.

(१४) त्याच प्रमाणे हा विचार व्यक्त करते की संयुक्त राष्ट्राच्या सादर घोषणापत्र मधील कलम ४१ नुसार जी कोणती उपाययोजना स्विकारण्यात येते त्यामध्ये खालील बाबींना महत्व देण्यात यावे ज्यामध्ये नागरी लोक संखेवर किती परिणाम हाईल याची शक्यता पडताळणे विशेष करुन महिला आणि मुलींचे बाबतीत जेणे करुन त्याचे योग्य मानवी सुर देण्या बाबात विचार करावा.

(१५) पुढे अशी इच्छा व्यक्त करते की सुरक्षा परिषदेच्या विविध कार्यक्रमामध्ये ही खात्री करणे की लिंगविषयक बाबी विचारात घेण्यात याव्या आणि महिलांबाबात जास्त जागरुक रहावे ज्यामध्ये स्थनिक आणि आंतराष्ट्रीय महिला गटांच्या चर्चच्या माध्यमातून व्यक्त करण्यात आलेल्या बाबींचा समावेश असेल.

(१६) महासचिवांचे लक्ष वेधण्यात येते की, शस्त्र संघर्षाचा महिलांवर आणि मुलींवर काय परिणाम होतो हया बाबत अभ्यासगट नेमावा. शांतता निर्मीतीत महिलांचा सहभाग आणि संघर्षविराम आणि शांतता प्रक्रियेत महिलांचे योगदान आणि पुढे असेही की त्यांनी हया अभ्यासगटाचा निष्कर्ष व त्याचा अहवाल सुरक्षापरिषदेत सादर करावा आणि हा अहवाल संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या सर्व सदस्य राष्ट्रंना उपलब्ध करुन द्यावा.

(१७) महासचिवांना विनंती करण्यात येते की, त्यांना योग्य वाटेल त्या ठिकाणी त्यांनी सुरक्षा परिषदेच्या सादर करावयाच्या अहवालात शांतता प्रक्रियेच्या कारवाईत महिलांचे बाबतीत देण्यात आलेल्या महत्वाच्या मुद्यांची प्रगती त्याच प्रमाणे महिलांच्या आणि मुलींच्या बाबतीत इतर सर्व विशेष बाबींचा अंतर्भाव करावा.

(18) असे ठरविण्यात यावे की या विषयावर त्यांनी कायम नेहमीच हे मुद्दे डोळयासमोर विचारात ठेवावेत वुमन्स इंटरनशनल लिग फार पीस अन्ड फ्रीडम (इंडिया सेक्शन, नागपूर).

शस्त्र संघर्षामुळे नागरी वसाहतीतील मुलांची आणि महिलांची सख्या प्रभावित होते त्याच प्रमाणे शरणार्थी आणि त्या देशांतर्गत वाताहत हया मुळे तसेच युद्ध खोरांनी आणि शस्त्र धारकांनी बनविलेले लक्ष याचा कायमचा परिणाम स्थ्यायी शांतता व सामंजस्यावर होणारा परिणाम विचारात घेणे आवश्यक आहे.

महिलांचा शांतता स्थापनेत आणि संघर्ष मिटविणे किंवा थांबविणे हया बाबतीत भुमिका लक्षात घ्यावी त्याचप्रमाणे शांतता आणि संरक्षीतता वाढविण्यासाठी व ठेवण्यासाठी त्यांच्या समान सहभागाची आणि प्रयत्नांचा पूर्ण सहभाग होण्यासाठी त्याचे महत्व विचारात घ्यावे आणि पुढे असेही की संघर्ष थांबविण्यासाठी आणि निर्णय घेण्यासाठी त्याचा सक्रिय सहभाग वाढविण्यात बाबात गरजे वर भर देण्यात यावा.

महिलांच्या आणि मुलींच्या संघर्षा दरम्यान व नंतरच्या हक्कांचे संरक्षण करण्याकरीता आंतराष्ट्रीय मानवी हक्क लागू करण्याबाबात निश्चीत निर्णय घेण्यात यावा.

पुढे असेही की महिलांच्या आणि मुलींच्या खाणीत काम करीत असतांना विशेष गरजांबाबात जागरुकता निर्माण करण्याबाबात भर देण्यात यावा.

विशेष घोषणापत्र व नमिबिया घोषणापत्र यांच्यात अनेक विध शांतता पाठिंबा कृतिबाबात (S/२०००/693) महिलांची दृष्टीकोन बाबातीत व त्याचा शांतता स्थापनेच्या प्रक्रियेमध्ये समावेश याच्या तातडीच्या गरजेबाबात मान्यता देणे आवश्यक आहे.

त्याच प्रमाणे त्यांच्या अध्यक्षांनी दि. ८ मार्च २००४ रोजी वृत्तपत्रांना शस्त्र संघर्षामुळे महिलांवर व मुलींवर होणाऱ्या परिणामांना समजून यांच्या पूर्ण संरक्षण न सहभागी करीता परिणामात्मक संथात्मक व्यवस्थेची खात्री देणे आणि शांतता प्रक्रिया ही आंतरराष्ट्रीय शांतता व सुरक्षेच्या वाढीसाठी व कायम ठेवण्यासाठी महत्वाचे योगदान करण्याबाबात विचारात घ्यावे मान्यता दयावी येथे हे ही नोदणे आवश्यक आहे की शस्त्र संघर्षाचा परिणाम महिला व मुलींवर किती होतो हया बाबात संखिय माहितीचे एकत्रीकरण करणे.